№ 4 იანვარი 8, ᲗᲐᲠᲐᲡᲙᲔᲕᲘ 1888 იანვარი 8, ᲗᲐᲠᲐᲡᲙᲔᲕᲘ № 4

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡ ᲦᲘᲠᲘ

თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	70
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

ᲘᲕᲔᲠᲘᲐ

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡ დასაკვეთად და კერძო განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიჰმართონ: თბილისში რედაქციას, ახალ ბებუთოვის ქუჩ., სახლი № 9, ᲐᲜ ᲑᲘᲠᲯᲕᲘᲡᲚᲘᲡ ᲡᲐᲒᲐᲖᲔᲗᲝᲡ. გალონინის პროსპექტი, ცენტრალურსა და გრი ქურეოს წიგნების მაღაზიებს.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპ.

1877—1888 ᲡᲐᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲝ- ᲓᲐ ᲡᲐᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲝ- ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ 1877—1888

„ᲘᲕᲔᲠᲘᲐ“

ᲒᲐᲛᲝᲒᲐ 1888 ᲬᲚᲘᲡᲐᲪ ᲘᲛᲘᲡᲐ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲘᲗᲐ, ᲠᲝᲒᲝᲠᲪ ᲐᲥᲐᲛᲓᲔ.

ᲕᲘᲡᲐᲪ ᲭᲡᲣᲠᲡ ᲓᲐᲘᲕᲔᲣᲗᲝᲡ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ ᲐᲛ 1888 ᲬᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ, ᲛᲘᲭᲛᲐᲠᲗᲝᲡ:

ᲤᲘᲚᲘᲡᲨᲘ ა) თვითონ რედაქციას (ახალ-ბებუთოვის ქუჩა, სახლი ზუბალოვისა, № 9.), ბ) ლ. ბ. ნიდელის გაზეთის სააგენტოს (გოლოვინ-პროსპექტი, გიმნაზიის პირდაპირ), გ) „წერა-კითხვის საზოგადოებისა“ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐᲡᲗᲐᲜ (ᲐᲮᲐᲚᲒᲠᲫᲝᲚᲘᲡ ᲥᲣᲩᲐ, სახლი დ. სარაჯიშვილისა, ეზოშიე.)

ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲨᲘ: ეარლამ ჭილაძის წიგნის მაღაზიას.

ᲮᲝᲜᲨᲘ: ნესტორ წერეთლის წიგნის მაღაზიას.

ᲒᲐᲗᲣᲨᲨᲘ: მ. ნათაძეს.

ტფილისის გარეშე მცხოვრებთა უნდა დაბარონ გაზეთი შესაბამ[illegible]

Въ Тифлисѣ. Въ редакцію газеты „ИВЕРІЯ“

გაზეთის ფასი დაბეჭდილია გაზეთის სათაურშეკვეთ, ხოლო სრული პირობანი გაზეთის დაკვეთისა გამოცხადებულია უკანასკნელს გვერდზედ.

სფერიდონ ივანეს ძე ᲯᲐᲑᲐᲓᲐᲠᲘ აუწყებს ნათესავთა და ნაცნობთა, რომ პარასკევს, 8 ᲘᲐᲜᲕᲐᲠᲘ, დილის 11 საათ., ᲬᲛ. მარტინეს ეკლესიაში გარდახდილი იქმნება პანაშვიდი მის გარდაცვალებულის შვილის ნიკოლოზ სფერიდონის ძის ᲯᲐᲑᲐᲓᲐᲠᲘᲡ სულის მოსახსენებლად.

ტფილისი, 7 ᲘᲐᲜᲕᲐᲠᲘ

გერმანია დღეს ინგლისსა სწამებს ორ-პირობას და ორ-გულობას. ინგლისი მას აქედ, რაც გერმანია ასე გაჰბატონდა ევროპაში, სულ ალმაცერად უყურებდა გერმანიის ფარფაშობას. ამას ცხადად ამბობდა ინგლისი, როცა მის სახელმწიფო საქმეებს განაგებდა ლიბერალთა დასი გლადსტონის მეთაურობით. აკი კინკლაობაც მოუვიდათ მაშინ გლადსტონსა და ბისმარკსა. მას აქედ რაც ინგლისის საქმეები ჩაუვარდა ხელში კონსერვატორებს, ესენიც-კი თუმცა გულში ჭკრძნობდნენ ტკივილსა გერმანიის გაბატონების გამო, მაგრამ თ. ბისმარკს ხათრს უნახავდნენ, და რაც გულში ჭქონდათ, იმის თქმას ცხადად ვერა ჰბედავდნენ.

გერმანიის გაძლიერება რად უნდა აფრთხობდეს ინგლისსა? სხვა ᲧᲕᲔᲚᲐᲤᲔᲠᲡ, ევროპიისათვის საერთო მიზეზებს, რომ თავი დავანებოთ და მარტო საკუთარი ინტერესი ინგლისისა ვიქონიოთ სახეში, ესეც-კი საკმაო საბუთს აძლევს ინგლისსა გერმანიას ერიდოს. გერმანია ვედარ იტევს ხალხსა, მეტისმეტი ვიწროობაა მკვიდრთათვის და იძულებულ ჭხდის გერმანიას ხალხს საზღვარ გარედ აუწინოს ბინა. წელიწადში, სულ ცოტა რომ ვსთქვათ, გერმანიიდამ, ვიწროობისა და უმიწობის გამო, ორასი ათასი კაცი მაინც ინიზნება და გარედ გადის. ეს ამოდენა ხალხი შესაძლოა მთლად დაეკარგოს გერმანიას, თუ კოლონიები არ დაიჭირა სხვა ქვეყნებში და იქ არ დაბინავა გახიზნულები.

შორ-მხედველობა თ. ბისმარკისა ამას ჭკრძნობს და ამიტომაც გერმანია ამ ხუთ-ექვს წელიწადის განმავლობაში არა ერთხელ წაეტაკა სხვა-და-სხვა ადგილებს სხვა-და-სხვა ქვეყნებში დასაჭეად. ამის გამო შეუძლიც ჩამოუვარდა ისპანიასთან და კინალამ ომამდე არ მიადწია ამ შეუძლმა. ამასთან ხომ ესეც ეჭვ გარედ არის, რომ გერმანიამ აფრიკაში მოიწადინა კოლონიების გამართვა და აქ ფეხის მოკიდება. იმას აღარ ვახსენებთ, რომ სხვაგანაც ხელი წაიწვდინა და ინგლისმა და საფრანგეთმა ᲯᲐᲑᲠᲘ გაუწიეს და გძლად წაწვდენილი ხელი დაუმოკლეს.

თუ თავადი ბისმარკი შორ-მხედველია, არც ინგლისის სახელმწიფო კაცნი არიან თვალ-მოკლენი და ბეცნი. ამათ ძალიან კარგად იციან, რომ, დღეს იქნება თუ ხვალ, გერმანია საკოლონიო პოლიტიკას უნდა აჰკვეს და უამისოდ მისი ხსნა და ცხოვრება ძნელია. ამას გერმანია დღესაც იქმოდა, რომ შინ ევროპაში ბევრი საშინი და საფრთხე საქმე არა ჭქონდეს აწეწილი და დაულაგებელი. რაკი გერმანია საკოლონიო პოლიტიკისათვის მოიცლის და ისე ძლიერი იქმნება, რომ ამ მხრითაც დონე ჭქონდეს გაიწივ-გამოიწოს, უეჭველია წინ უნდა შეეფეთოს ინგლისსა, რომელიც ზღვათა მფლობელად ცნობილია, კოლონიებითა სულდგმულობს, იკვებება და ცხოვრობს და რომელსაც კოლონიების შემწეობით დღეს დიდი ბაზარი უჭირავს თავის აუარებელ საქონლის გასასადებლად.

აი მოედანი, საცა ინგლისი და გერმანია უსათუოდ უნდა ერთმანეთს დაეჯახნენ, თუ გერმანია დღეისზედ მეტად გაძლიერდა, დღეისზედ მეტად გაჰბატონდა და დღეისზედ მეტად დონე მოიცა. ინგლისი მოჭკვდება და საკოლონიო პოლიტიკაში ბატონობას და უპირატესობას არამც თუ არ დაუთმობს გერმანიას, წილსაც-კი არ დაუდებს. ინგლისი რომ განზედ უდგება გერმანიას და ალმაცერად უყურებს მის განდიდებას და გაძლიერებას,—ამისი მიზეზი ეს მოსალოდნელი დაჯახებაა ევროპის გარედ და, რასაკვირველია, რომ ინგლისი სამჯობინარად ჭხედავს მის სამერმისო მტერს დიდი დონე არ მიჭკვეს სამერმისო ბრძოლისათვის.

დღეს ინგლისს ამცნევენ, რომ უფრო გერმანიის წინაადმდეგობას ჭრჩეობს და არა ჭსურს, რომ თავისის მიმხრობით გაძლიეროს ეგრედ წოდებული «ლიგა მშვიდობიანობისა», ანუ სამთა კავშირი, რომლის შედგენისათვის თ. ბისმარკი ასე ძლიერ იდვწოდა. ᲯᲔᲠ დღესაც ინგლისში გამოვიდა ერთი წიგნი, დაწერილი ჩარლზ მარვინის მიერ და ამ წიგნში ეს შიში მერმისისა ინგლისისათვის ცხადად გამოთქმულია. ავტორი ამ წიგნისა ეხლავ ურჩევს ინგლისსა, შენს თავს უპატრონეო, გერმანიას დდესვე გულ-და-გულ დაუხვდი და აფრიკაში ფეხს ნუ მოაკიდებინებო, თორემ მერე იქნება გვიან-და იფასო.

ერთის სიტყვით, ინგლისს მიზეზი აქვს და საბუთიანი მიზეზიც, ზურგი. შეუეც�es გერმანიას და თუ სამტროდ არ გამოეცდომ, მეშველად მაინც არ მიეკედლოს. არავინ იცის, იქნება ამ მიზეზმა იმოდენადაც გასჭრას, რომ ინგლისმა თუ მხარი არ მისცა, პირი მაინც იბრუნოს იმოთკენ, ვისაც გული ნატკენი აქვს გერმანიისაგან. ესეთი ᲧᲝᲤᲐ და ქცევა ინგლისისა შემძლებელია სულ მთლად შესცვალოს ევროპიის პოლიტიკა და სახელმწიფონი ერთმანერთში სხვა რიგად მოაწყოს. ჩვენის ფიქრით, დღეს ევროპიის პოლიტიკა ამ ხაზსა და ლარზედა სდგას და იმის მაყურებელია თუ,—ინგლისი რას გამოამქლავნებს თავის შემდეგის პოლიტიკითა. ბინამ ინგლისი თავის ჭოსა, თუ არას საქვეყნად და ცხადად არ ლუქვოს, ევროპა ისე მეუნაყლეებით გაუოფილია დღეს, რომ არც ერთი მხარე ომის ატეხას ვერ გაჰბედავს.

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲛᲑᲐᲕᲘ

— სათავად-აზნაურო სკოლისათვის გამართულმა ბალმა საუცხოო-

ᲤᲔᲚᲔᲢᲝᲜᲘ

ᲝᲗᲐᲠᲐᲐᲜᲗ ᲥᲠᲘᲒᲘ

VII*)

ᲯᲐᲕᲠᲘ ᲓᲔᲓᲘᲡᲐ

გიორგი ოც-და-ერთის წლის ეაჟკაცი იყო და ცოლის შერთვა ფიქრადაც არ მოსდიოდა. ოთარაანთ ქერიეი ამაზედ ძალიან ჰნაღვლობდა და სწუხდა.

— რა ეუყო?.. ჰფიქრობდა ხოლმე: ცოლ-ქმრობის საქმე ცაში ჭრიდებაო. სჩანს ღმერთს ᲯᲣᲠᲘ არ მოუწადინებია. დრო-კი უწერს: მაგ ᲮᲜᲘᲡ ბიჭებს შვილებიცა ჰყავთ. ოი, ერთი მაგისი შვილი-კი გამიგორა კალთაში და თუნდა მაშინვე გულთხელი დამიკრიბონ და ცოცხალი დამმარხონ.

ეს ხომ აწუხებდა და აწუხებდა, ამ მწუხარებას ერთი სხვა ნაღველიც ზედ დაემატა. ოთარაანთ ქერიეი ამ ბოლოს ხანებში ჰხედავდა, რომ შვილს გუნება ეცვალა, უფრო დაიღვრემა, უფრო გული დაიხარა, უფრო ჩაიკეტა, უფრო დანაღვლიანდა. ხომ არც წინად იყო მხიარული გუნებისა, მაგრამ ეხლა მეტის-მეტია, თითქო რაღაც წაკიდებია და თქმა ეკრძალებაო.

მოვიდოდა შინ მუშაობიდამ კარგა ბინდისას და, თუ მთვარიანი ღამე იყო, წამოწვებოდა ეზოში მწვანეზედ, თავ-ქვეშ ორსავ ხელებს ამოიდებდა და გარინდებული იდო ხოლმე მთელის საათობით გულ-აღმა. შეჰყურებდა ცას და ღრუბლებს, თითქო ეარსკვლავებსა სთელისო, ან ღრუბლებს თვალს ადევნებს თავის გასართობლადაო. რა მოერია, რამ სძლია, რამ დაუღონა შვილი—დედას ვერ გაეგო.

— შვილო, შინ შემოდი, ნამუშაევრი ხარ, დედამიწამ არ დაგცადოს, უთხრა ერთხელ დედამ.

— არა, მიშაეს-რა, დედი! ცოტას ხანს კიდევ მამყოფე ასე, დედა-შვილობას.

— ძილის დროა, შვილო! ლამის აღლიონი ამოვიდეს...

— ეჰ, დედი!.. ზოგჯერ ძილიც ძილი არ არის...

— რატომ, შვილო?

იკითხა დედამ და გასწია შვილისაკენ. რომ თავს წაადგა, უთხრა:

— გიორგი!.. შვილო!.. არ მეტყვი, ბიჭო, რა წაგეკიდა? დედა ვარ შენი, დედა... ნაღველი გაქეს რაღაცა და არ მეუბნები...

გიორგი წამოჯდა.

— არა, დედაჯან! ასე მიყვარს მთვარიან ღამეში გდება.

— ეს ორი წელიწადია, რაც ეგ დაიჩემე. რატომ აღრე არ იკოდე?

— განა კაცი სულ ერთს გუნებაზეა! მაშინ ისე ვიყავ, ეხლა ესე ვარ. დრო იყო ᲫᲣᲫᲣᲡᲐ ᲔᲤᲧᲝᲓᲔ, დრო მოვიდა გამომცხეარ პურსა ეჭამ. ამით მითამ რაო?

— ისაო, შვილო, რომ ზოგი ჩემს გულშიაც ჩამოიხედე.

— ჩამიხედნია, დედი, ჩამიხედნია და ვიცი რომ შიგ მარტო მე გიზიეარ...

— მაგას არ გეუბნები... იმ დღეანდელი არ იყოს!..

— რა იმ დღეანდელი?

— აი საბარავად რომ იყავი ეენახში. მე ᲯᲣᲠᲘ ჩამოგიტანე. შენ ეაზებში გიბოეე: მხარი დაგებჯინა ბარის ტარზედ, ბარის ტარს დაჰყუდებოდი და გაშტერებული დასცქეროდი დედამიწას ელდა-ნაცემსავით. რა ამბავი იყო? მაშინ არა გკითხე-რა, აქაკი დავიკდე, აქ.

ოთარაანთ ქერიემა გულის ფიცარზედ დაიდო ხელი.

— წამალე ნაჭდეეი, ტკეილად გარჯილხარ. რა ამბავი იქნებოდა?!. დავიღალე და ხელ-ფეხს ქარი ამოეღებინე, უთხრა შვილმა.

— შენი ფიქრი სადა ჭქროდა, რომ ვერც-კი გამიგე როგორ მოგიეედი, ისე სმენა დახშეული და გონება გაქცეული იდექი. განა ერთხელ და ორჯელ მინახეიხარ: ჰმუშაობ, ჰმუშაობ და უცკე გაირინდები ხოლმე. განა ერთხელ და ორჯელ მინახეიხარ: სადილ-ეახშამზე ლუკმა პირში ჩაგიდვია, ყბაც არ მოგიქნეეია, განაბულხარ, თითქო სადილიდამ წაგიღო რამემ, კლდის პირას დგაეეენ და ხელის კერას გიპირობსო.

— ეგეც დრომ იცის, დედი!

— სხვამ არაფერმა?

— იქნება სხვამაც...

— ᲯᲐᲓᲝ-მაც იცის, შვილო, ᲯᲐᲓᲝ-მაც...

გიორგის გულში მოჰხედა ეს უკანასკნელი სიტყეა. იატკეცა, ეჯაერა. კარგადაც ვერ მიეკნო,—რად ეუსმენ დედამ ᲯᲐᲓᲝ. გუმანმა-კი წაიღო, გუმანმა აიკოლია მისი გონება.

— ᲯᲐᲓᲝ რა მოსატანი იყო? ჰფიქრობდა გიორგი თავის თავად: ეაი, თუ...

ვერ დასრულა სათქმელი. სიტყეა შეეკრა, თითქო ელდა ეცაო, რომ გულიდამ კლიტე აჰკლიჯეეს, კარი გაუღეს და შიგ ჩაჰხედეს.

— ᲯᲐᲓᲝ-ᲛᲐᲪ ᲘᲪᲘᲡ, ᲨᲕᲘᲚᲝ, ᲓᲔᲓᲘ!

— სხვამ არაფერმა?

— იქნება სხვამაც...

— ᲯᲐᲓᲝ-ᲛᲐᲪ ᲘᲪᲘᲡ, ᲨᲕᲘᲚᲝ, ᲯᲐᲓᲝ-ᲛᲐᲪ...

გიორგის გულში მოჰხედა ეს უკანასკნელი სიტყეა. იატკეცა, ეჯაერა. კარგადაც ვერ მიეკნო,—რად ეუსმენ დედამ ᲯᲐᲓᲝ. გუმანმა-კი წაიღო, გუმანმა აიკოლია მისი გონება.

— ᲯᲐᲓᲝ რა მოსატანი იყო? ჰფიქრობდა გიორგი თავის თავად: ეაი, თუ...

ვერ დასრულა სათქმელი. სიტყეა შეეკრა, თითქო ელდა ეცაო, რომ გულიდამ კლიტე აჰკლიჯეეს, კარი გაუღეს და შიგ ჩაჰხედეს.

— ᲨᲔᲜᲘ ᲤᲘᲥᲠᲘ ᲡᲐᲓᲐ ᲭᲘᲠᲝᲓᲐ, ᲠᲝᲛᲘ ᲕᲔᲠᲪ-ᲙᲘ ᲒᲐᲛᲘᲒᲘᲒᲔᲓᲐ, ᲠᲝᲛᲚᲘᲡᲐᲪ ᲛᲘᲜᲐᲮᲔᲘᲮᲐᲠ: ᲡᲐᲓᲘᲚ-ᲔᲐᲮᲨᲐᲛᲖᲔ ᲚᲣᲙᲛᲐ ᲞᲘᲠᲨᲘ ᲩᲐᲒᲘᲓᲔᲘᲐ, ᲧᲑᲐᲪ ᲐᲠ ᲛᲝᲒᲘᲥᲜᲘᲔᲘᲐ, ᲒᲐᲜᲐᲑᲣᲚᲮᲐᲠ, ᲗᲘᲗᲥᲝ ᲡᲐᲓᲘᲚᲘᲓᲐᲛ ᲬᲐᲒᲘᲦᲝ ᲠᲐᲛᲔᲛ, ᲙᲚᲓᲘᲡ ᲞᲘᲠᲐᲡ ᲓᲐᲓᲐᲯᲣᲜᲔᲓ ᲓᲐ ᲮᲔᲚᲘᲡ ᲙᲐᲠᲐᲡ ᲒᲘᲞᲘᲠᲝᲑᲡᲝ.

— ᲔᲒᲔᲪ ᲓᲠᲝᲛ ᲘᲪᲘᲡ, ᲓᲔᲓᲘ!

— ᲡᲮᲕᲐ ᲐᲠᲐᲤᲔᲠᲛᲐᲖ?

— ᲘᲥᲜᲔᲑᲐ ᲡᲮᲕᲐᲛᲐᲪ...

— ᲯᲐᲓᲝ-ᲛᲐᲪ ᲘᲪᲘᲡ, ᲨᲕᲘᲚᲝ, ᲯᲐᲓᲝ-ᲛᲐᲪ...

— ᲯᲐᲓᲝ. რა მოსატანი იყო? ᲰᲤᲘᲥᲠᲝᲑᲓᲐ გიორგი თავის თავად: ეაი, თუ...

ᲕᲔᲠ ᲓᲐᲡᲠᲣᲚᲐ ᲡᲐᲗᲥᲛᲔᲚᲘ. ᲡᲘᲢᲧᲕᲐ ᲨᲔᲔᲙᲠᲐ, ᲗᲘᲗᲥᲝ ᲔᲚᲓᲐ ᲔᲪᲐᲝ, ᲠᲝᲛ ᲒᲣᲚᲘᲓᲐᲛ ᲙᲚᲘᲢᲔ ᲐᲰᲙᲚᲘᲯᲔᲡ, ᲙᲐᲠᲘ ᲒᲐᲣᲦᲘᲡ ᲓᲐ ᲨᲘᲒ ᲩᲐᲰᲮᲔᲓᲔᲡ.

*) იხ. „ᲘᲕᲔᲠᲘᲐ“ № 2 და 3.

ეოდ ჩაიარა იანვრის ექვს ტფილისის «კრუჟოკში». კოსტიუშენი საზოგადოდ მდიდრული იყო. საზოგადოებამ მხიარულად გაატარა საღამო. თუმცა ზოგს ეცოტავებოდა ხალხი შარშანდელთან შედარებითა, მაგრამ ჩვენა გვგონია, რომ ეს შეცდომაა— ხალხი შარშანდელსავით დიდ-ძალი დაესწრო. საზოგადოება დაიშალა დილის ოთხს საათზე.

საყურადღებო ამბავი ამ ბოლოზედ ის იყო, რომ ერთმა თავადიშვილმა ასი თუმანი ფული შესწირა სათავად-აზნაურო სკოლასა.

— მოგვეიდა პირველი ნომერი გაზეთ «მეურნესი». სიამოვნებით გადავუფურცლეთ და უნდა ვთქვათ, რომ პირველი ზედ-მოქმედება კარგი მოახდინა ჩვენზედ, როგორც კარგის ქართულის ენით, აგრეთვე წერილების შინაარსით. შემდეგში წარეუდგენთ მკითხველი დაწერილებითს ანგარიშსა და ეხლა-კი მხოლოდ გაზეთის მეთაურზედ ვიტყვით, რომ თუ ასე შეგნებულად და თან ფხიზლადაც შეეკიდება ჩვენს ქვეყნის სამეურნეო საქმეებსა, უეჭველია დიდი წარმატება ექნება ქართველ საზოგადოებაში. ვინატროთ, რომ შემდეგი ნომრები არ ჩამორჩენენ ამ პირველს და თუ გარემოება ხელს მოუმართავს, უფრო უკეთესიც იყოს.

— ექვს იანვარს წყალ-კურთხევა იყო მტკვარზედ. ქაშუეთის ეკლესიაში მწირველი ბრძანდებოდა ეგზარხოსი პალლადი თავისის კრებულით, ეპისკოპოზებით, არხიმანდრიტებითა და სამღვდელოებით. ეგზარხოსის ბრძანებით მდგმო ხალხსაც ნება ჰქონდა შესულიყო ეკლესიაში და მოესმინა წირვა. წირვის შემდეგ მთელი სამღვდელოება და მრავალი ხალხი გაემგზავრა ორიდანეზედ. დარი ჩინებული იდგა, თუმცა ქუჩები ტალახიანი იყო. პირველ საათზედ გათავდა პროცესია.

— 6 იანვარს ბ-ნ ფოკატტისა ჰქონდა მასკარადი. გამოცხადებული იყო, რომ რომელი მასკაც უკეთესად იქნება მორთული, ის მიიღებს საჩუქრად ოქროს სამაჯურსაო. ხალხი ნაკლებად დაესწრო, რადგანაც «კრუჟოკში» წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების ბალი იყო. მასკების ჩაცმულობის დამფასებლად ოთხი კაცი იყო დანიშნული: სამი ხმა ერგო მაღალ-მაღალ მასკას წერილ ქალაღის ხელსახოცებისაგან შეკერილის კაბით და წითელ თავ-მოსახვევითა; ერთი ხმა ერგო ქალსა, რომელსაც ეცვა მკრთალ-წითელი ახალ მოდაზე შეკერილი კაბა და ამავე ფერის მასკა. თუმცა ამ უკანასკნელი-სკენ მარტო ერთი ხმა იყო, მაგრამ, როგორც ამბობენ, მაინც 25 მან. სამაჯური ამ უკანასკნელს გარდასცესო.

— როგორც გვატყობინებენ, მომავალის აპრილიდამ ტფილისიდამ თიანეთამდე იქნის ფოსტის ეტლები.

— ივრის ხეობიდგან: 7-ს დეკემბერს წარსულის წლისას, საღამოს, დაეცა წისქვილთან, საკარეჯოს ბოლოზედ, ჭუკა ქურხულის ძროხა რამდენიმე თათარი; მწყემსები გაუმაგრდნენ, დაუშინეს ჯოხები; თათრებმა სამაგიეროდ დაუცალეს თოფები; ბოლო ჭუკა ქურხულმაც ესროლა თოფი და ერთი ბელადი მოკლა; თათრებმა გაიტაცეს მკვდარი და მოშორდნენ; მეორე დღეს აღმოჩნდა, რომ ეს ყაჩაღი ყოფილა ზემო მუღანლოს მცხოვრები რამაზა, რომელიც წინა დღეს გამოეშვათ ციხიდგან.

— ახალციხიდგან: ამას წინად ერთმა აქაურმა ახალგაზდამ განაზრახა წარმოდგენების გამართვა. სწრაფლად გაეცალა ეს ამბავი აქაურს საზოგადოებაში. საზოგადოებაც დიდის სიხარულით მიეგება ამ ამბავს და მოუთმენლად მოელოდდა წარმოდგენას, მაგრამ იმისმა ლოდინმა ამაოდ ჩაიარა, რადგანაც ზოგიერთნი თეატრს და იმის მსახიობთ ცუდის თვალით უყურებენ. წარმოიდგინეთ, არც ერთი ქალი არ დასთანხმდა სცენაზე გამოსულიყო. «გეთაყვა ნამუსიანი, პატიოსანი ქალი როგორ უნდა გამოვიდეს სცენაზეო», აი როგორ უკვირიან აქ თეატრსა. მოდი და უჩიჩინეთ ამ ბატონებს, რომ თეატრი იგივე სკოლაა.

— ქუთაისიდგან: ეს მეორე წელიწადია, რაც ბ-ნი ქორიძე ჭმართავს კონცერტებსა; ბ-ნს ქორიძეს დიდს შემწეობასაც ეხმარეს ქ-ნი მ. ძნელაძისა. ამ-ს ამ თვეისს ბ-ნმა ქორიძემ ქ-ნ ძნელაძისა და სხვების დახმარებით გამართა რუსული კონცერტი ვიტუშინსკის თეატრში. ყველანი მოუთმენელად ველოდით ამ კონცერტს, რადგანაც გარდა ბ-ნ ქორიძისა, რომელსაც ჩვენი ქება არ ესაჭიროება, უმთავრესს როლებს ასრულებდა ქ-ნი ძნელაძისა. კონცერტში მონაწილეობასაც იღებდნენ აგრეთვე ქქ. ბ. ჯ., გროზდოვისა, კლდიაშვილისა; ბბ. ნაკაშიძე, ბახტაძე და ყლენტი. კონცერტმა საზოგადოდ კარგად ჩაიარა, ასე რომ მაყურებელნი, რომელნიც ბლომად დასწრნენ კონცერტზე, სრული კმაყოფილნი დარჩნენ. საზოგადოებამ ყველაზე უფრო მოიწონა ქ-ნ ძნელაძის ხმა. როდესაც თავის მშვენიერის და ტკბილის ხმით დაამღერა «Прошу васъ, птички, одъ одномъ» და ოპერა ნორმიდგან Costa diua, აღტაცებაში მოიყვანა საზოგადოება, რომელმაც ხანგრძლივის ტაშისცემით დაჯილდოვა ქ-ნი ძნელაძისა. აგრეთვე კარგად იმღერა ქ-ნ ჯ. ქ-ნი გროზდოვისა მარტო ერთხელ გამოვიდა კვარტეტში. რაც შეეხება კაცებს, შემდეგი უნდა შევენიშნოთ: ბ-ნს ნაკაშიძე ძლიერ, ხაროო და ტკბილი ხმა აქვს, მაგრამ სცენაზე ეტყობოდა, რომ ხმის მაღლა აწევა უჭირდა და თავს ძალას ატანდა ბ-ნს ბახტაძეს სწორედ რომ მდიდარი ხმა აქვს, მხოლოდ შემუშავება ეჭირება. არა უშავდა-რა არც ბ-ნ ყლენტსა.

ამ უკანასკნელ წლებში ქუთაისის სცენაზე ამ გვარი კარგი კონცერტი არა ყოფილა. იმედია, შემდეგში კიდევ გაუმჯობესებენ ბ-ნი ქორიძე და იმისი თანაშემწენი კონცერტის საქმეს, მხოლოდ ეისურვებთ, რომ ბ-ნ ქორიძემ შემდეგში ქართული გალობაც გაგვაგონოს..

— გაზ. «მეურნეში» ეკითხულობთ: «მომავალ გაზაფხულზედ კახელი ახალგაზდა ქალები აპირებენ სამგალითოდ აბრეშუმის ჭიის მოყვანას, რათა გაიცნონ მცხოვრებლებს გაუმჯობესებული და განიერული წე-ები აბრეშუმის ჭიის მოშენებისა».

ღმერთმა ჰქმნას, რომ კახელ ახალგაზდა ქალებმა მაინც ასრულონ, რასაც იკისრებენ და განიზრახვენ, რომ არ დაემგზავსნენ კახელ ახალგაზდა ეაქაკებსა.

— იგივე გაზ «მეურნე» გვაცნობებს, რომ «სამეურნეო საზოგადოებამ გადასწყვიტა დაბეჭდოს საზოგადოების ხარჯზით ბ-ნ ი. წინამძღვრიშვილის მიერ შედგენილი წიგნი ვაზის მოშენებაზეო».

წერილი რედაქციის მიმართ

ბატონო რედაქტორო!

უმორჩილესად გთხოვთ ამ მცირე შენიშვნას ადგილი დაუთმოთ «ივერიაში» მკითხველების საყურადღებოდ.

ჩემი მოთხრობა «ღამის მეხრე ცეცო», რომელიც შარშან 1887 წ. გამოსცა ზ. ჭიკინაძემ, ისე ნაირად არის დამახინჯებული, რომ კაცი ვერ წარმოიდგენს, თუ არ იცის ზოგიერთი მიზეზები. ამიტომ მივაქცევ მკითხველების ყურადღებას იმ ადგილებზე, რომელიც ერთობ გადაურიახვნიათ და გამოუტოვებიათ ზოგან ჩვიდმეტი, თერმეტი, ოცი და მეტი სტრიქონი. ამის გამო აზრი აზრს აღარ უდგება და გაწყვეტილია მთელი ძაფი მოთხრობისა, თუ შეიძლება ასე ვთქვათ. მე-XIII თავიდამ მე-XVII-დის მოთხრობა გამეგიანი მთავარე-კი მთის წვერზედ შედგა და პირ-იქით გადაქანდა აპირებს. აგერ გადაექანა კიდეც და ჩავიდა. ღამე მიიწურა, უფრო დაბნელდა, ქვეყანა უფრო გაჩუმდა, უფრო გამუნჯდა, ხოლო თაგი ისევ ცოდვილობდა კიდობანთან.

— ამ ორის წლის წინად თოფიარაღი აისხა ზედ,—ვენაცვალე იმის სიყმეს! უხდებოდა მამისეული,—წავიდა და სამი დღე შინ აღარ დაბრუნებულა. მე, სულელს, მაშინ ეს გუნებაშიაც არ გამიტარებია. ეხლა-კი მაღონებს და გულთა მკბენს... სანადოროდ ეიკავიო, მითხრა. თუ სანადოროდ იყო, ხელ-ცარიელი რად მოვიდა? მერე ყვირილობაც იყო... თავის დღეში ხელ-ცარიელი არ მინახავს, ნადირობიდამ დაბრუნებული. იმ ცხონებულს არ ჩამოუვარდება. თუ მეტი არა, მამაზედ ნაკლები არც ეს არის... მას აქედ დაიგდო ნაღველმა. მე-კი ესე დამახსოვდა-და!.. მას აქედ დაიწვა რაღაც ლოდი გულზედ და ეეღარ აუხსნია... ხომ კაცი... ღმერთო, ნუ მაფიქრებინებ, ღმერთო, ცა-მრგვალის გამჩენო! რა ვიცი?.. ამ ტიალ წუთი-სოფელში ფათერაკი ,ბეერია... ღმერთო, მაშორე... ფუ, ეშმაკსა და იმის თავსა და ტანსა!..

შეაფურთხა ეშმაკს და გადაწერა კიდეე სამჯერ პირჯვარი შეშინებულმა დედამ. ფიქრი-კი მაინც ერჩოდა, ეჭიდებოდა.

ამოვიდა ალიონიც. ღამემ დღეს კარი დაუფაკუნა.

რაკი ამისთანა ფიქრმა ერთხელ გული ამოუფრთხო ბუდიდამ, უძილობისაგან გალახულმა, ფიქრის ჭიდილში მოკანკალებულმა ოთარაანთ ქერიმ თავი ველარ დაუჭირა გულს, ეეღარ დაიწყნარა, ველარ დაიმორჩილა.

— ღმერთო, მიხსენ! იძახდა ღონე-მიხდილსავით და ერთს ავ ფიქრს რომ აიცილებდა, ახლა უფრო უარესს წაეწყდებოდა. ფიქრი ლანდად გადაექცა.

ღამე გამოეთხოვა ქვეყანას. ერთი კალთა ცისა აიხდა. გარიჟრაჟდა. მტრედის ფერმა დაგაჭკა ცის გუმბათსა. დილამ კარი გაუღო დღეს და გამოახედა.

ოთარაანთ ქერიეც მიჰღალა ფიქრმა... თელემა მოერია, ღვიძილი ძილად ექცა და ცხადი სიზმრად. ჩაჩეს ამ ფიქრების ზარი ძილშიაც ჩაჰყეა, რომ მძინარემ რამდენჯერმე წამოიძახა:

— ღმერთო, მიხსენ! ღმერთო, მიხსენ!

VIII

„გასტეხს ქვასაცა მგარსა...“

მზემ ადგომა მაინც ვერ დაასწრო. ოთარაანთ ქერიეი პირდაბანილი და ტანთ-ჩაცმულიც იყო, რომ მზემ მაშინ ძლივს ამოჭყო თავი მთის წვერიდამ და გადმოხედა ქვეყანას თავის ერთად-ერთის ოქროსავით ბრჭყეიალა თვალითა. მთების ნამს მოახვედრა მზემ თავისი სხივი თუ არა, მთამ ორთქლი აუშვა, თითქო საკმელს უკმეეს ამ უზარმაზარს ცეცხლის ბურთასაო.

— რა დამემართა წუხელის? ჰკვირობდა ოთარაანთ ქერიეი: რამ წამიღო? რამ დამძლია და ამითარია? ჭირ-ს ნუ გაუტუდებიო, მითხრა ცხონებულმა. მოდი და ნუ გაუტუდები!.. დამალული ჭირი ძნელია. პირდაპირ მოსულს კიდეე როგორც იქნება შეეჭიდება კაცი... ვის ვეჭიდო და რას, რაც არ ვიცი. გული ამან შემიშინა... ბნელმა თავის ნაბადში გაახვია ჩემის გიორგის ამბავი. თუ სიყვარულია... ღმერთმა ბედი მისცეს და თუ სხვა რამ არის!.. ცოდო... სისხლი... ჩაიკოლე თავი, ოთარაანთ ქერიეო, ჩაიკოლე... გულზედ ლოდსავით დაეწვება და თავის დღეში აღარ აეხსნება. აღარ აეხსნება... აღარ, აღარ!..

კიდეე ჰპყვა წუხანდელს ფიქრსა. სულ ის სამის დღით წასულა შვილისა აგონდებოდა და აფრთხობდა.

ფიქრი რაკი ერთხელ ასე თუ ისე გამოიკვანძა, თოვლის გუნდასა ჰგავს, მთის წვერიდამ დაქანებულს: რაც დიდ მანძილზედ მიჰგორაეს, უფრო ძლიერდება, უფრო ჰმატულობს, უფრო ჰდიდდება. თუ კაცმა არ დააყენა, ზვავად იქცევა და სხვა ყველაფერს თან გაიტანს. ოთარაანთ ქერიესაც ასე მოუვიდა. დაუგუნდადა ფიქრი, შვილის სიყვარულმა ხელი ჰკრა და დაადგორა იმ მაღალ მთიდამ, საკა მარტო ჭეშმარიტი დედა-შვილური სიყვარული ჰსადგურობს. რა გაუძლებდა!...

ყოველ გვარი სიყვარული,—დედა-შვილურია, თუ სხვა,—მაინც ფრთხილია და მშიშარა: ჭირი უფრო ელანდება, ვიდრე ლხინი, როცა სიყვარელის ტკივილი გამოცანაა, დამალულია, მიუგნებელია.

დედას შვილი ისევ ლოგინში მწოლარე ეგონა, როცა—აქა-და შვილი არ გამოვალენიოო—ბნელ სახლიდამ ფეხ-აკრეხილი გარედ გამოვიდა ცოცხით ხელში დერეფნის დასაგველ-დასაწმენდად. გაუკვირდა, რომ თვალი შეასწრო გიორგის, კაკლის ქვეშ ჩრდილში მწოლარეს. გიორგის თავისებურად ამოედო თავ-ქვეშ ორივე ხელები, პირ-აღმა იწვა ფეხებგაშოტალი და კაკლის მაღალ შტოებს შეჰცქეროდა. ყუისავით თეთრი და ფაფუკი ღრუბელი ნაპერ-ნაპერ აქა-იქ მიდიოდ-მოდიოდა წყნარად და აუჩქარებლად გადაწმენდილ ცაზედ.

ᲐᲕᲡᲢᲠᲘᲐ. თუმცა იწერებიან, რომ სასეიმეროები სხვადასხვად შეთანხმდნენ ბრინე ფერდინანდის გადაყენების შესახებ, მაინც ავსტრია ჯერ-ჯერობით წინანდელს მიდგომაკას თავს არ ანებებს. ავსტრიის მმართველობა, თუმცა სიქმით არ ეხმარება ბოდგარიასს, მაგრამ სიტყვით მაინც ამხრეკენს ფერდინანდს. ავსტრია, ამბობს კარეთი „Pester Lloid“-ი არასდეს არ დათანხმდება იმაზე, რომ ბოდგარიის სიქმე ძალიმრეობით იქმნას გადაწყვეტილი. ბოდგარიის სიქმის დასრულება მაშინ იქნება შესაძლებელი, თუ რომ რუსეთი შეთანხმება ევროპიის მოდგარეს და ბოდგანის ერთა სურვილსა და ნებასა. მართალია, ავსტრა-ვენერია იმის არ გასწყვეს მარტო ბრინე ფერდინანდისათვის, მაგრამ ის უნდა შეინიშნოთ, რომ სეიმეიშეიმომ მაშინ უნდა იკისროს იმი, როდესაც იმის არსებობს სიფრთხეს უშინდეგენა.

სკვეთრად ვენერიის გაზეთები ძალიან გაბედულად დაპარაკობენ ფერდინანდის შესახებ. ვენერიის მეფრდობა ამბობს, რომ ავსტრია არ უნდა შეეშინდეს რუსეთის ჯარებსა; კაბინეტიმ არ უნდა ურა-ეტიანო წინანდელი მიდგომა. ჩვენ იმის წინააღმდეგენი კართო, რომ ფერდინანდი ვინმე შესწორონ მსგეფრდად. არაფერს არ უნდა შეეშინდეთ, არაფერი არ უნდა ვიფრთოთ ჩვენის სურვილის მისაღწევადაო. საზოგადად მოეფის ვენერიის მეფრდობა იმ აზრისაა, რომ ავსტრა-ვენერიამ და რუსეთმა ეხლავე უნდა განეშინდონ თავიანთი ანკარიშია.

რომელიც კარ. «Daily Telegraph»-ის თანამშრომელია. ესეკე ედარად არსოდდი ორიესტლანტი და პოეტია.

— არსიეპანსკოპოსი მადრიდისა დიდს სიფრთხეში ჩავარდიდა მაშინ, როდესა რომში მადიდა თუმეე ბაპის თუბიდეეზედ დასასწრებლად. არსიეპისკოპოსმა ბაპარისას ნიშეი გადაეგდო თუმეე — ისეპანიეს ეკლესია შეეკვეს თამბაპოს, ეპისკოპოსიეიც-კი — ეკლესია ტეტხლი მოეკედა. როდეს მატარებელი შეეფეს და არსიეპისკოპოსი გასიაეეს, მოეკა კეკონი ტეტხლის ადგილ იეო თუმეე მოეფელი.

— ამის წინად ისაა წლის თუბილეი ჭეროდა ეკრანიის წიეხების მეეკდეელ ფერმის კოტტის და ამ თუბილეის გამო ანუკარიშნათ, რომ ბეეტ ამ კოტტის ფერმისაკენ მაეფია თავის თხზეულებანი 200,945 მანათი და დადებულის პოეტის მემკვიდრეეს-კი — 232,237 მან. სეულ 432,782 მან.

— ამ ბოდიის დროს სეულ ამისთანა ამბები მოდგის სიხეკარ-კარეთადგან, რომ ი ამ დაიწეა თეატრი და ი ი ეიკო. ესდი ტეტხლს წეკდიდ მაკმატეეანა: ბერიეის თეატრი «Beaumarchais»-ე ს

მი თოეეკ დაეეტოდეა. ამ დეეეებში ამ თეატრში წედის გამეკეანი მოდგი დასეოქდეს, წეკდი შესეფეს თეატრში და თითქმის დოკეეტამდე ანეეზეკ. მხოდოდ მაშინ შეუტეეკეთ თეატრი წედის შეკარდნა, როდეს წეკდეს ქეეჩანი დაეეეეკეეა დეენ. ტეტხლის მეკრაბედ რაზმის ჯარის-კაცნი ნაკეეთით ძალიან მასეფეს სეეანსმდე.

— ერთის შარდოტეტნბეგის მეხოკრებელს მანდადოსნის ტეედი შობა გასეოეენია. შობის წინა დღეს შეედის ქერეი ტოტეს ხნით კარედ გასეოდა და სახლეი ორი ემაწეიდი დეეტოკეეია, კეკეინშეალი 8-სა და ქალიშეალი 9 წლისა ეიოდეა. დედის წასეოდის შემდგე ემაწეიდებმა დაიწეკეს თეერეე ტეტხლეი თამბშობა და ტეტხლეი კაბაზე მოკედოთ. ბაშით ემაწეიდები სეწოდ ქეეშ დაიაფდნენ თეერეე და სეწოდსაკე მოეკედა ტეტხლეი; როდეს დედა დაბრეკეეფოდა, ორეეე ემაწეიდი დაბრეკეადეეენენ ბოდიით და ნახეკრად დაიწეკეეი ეიენენ.

ᲒᲐᲛᲘᲡᲐᲠᲗᲝᲑᲘ

სასეცილო საქმე გაეარჩეკია ამის წინად ბოსტონის სასამართლოს. გასმეკეული ამერიკელი არტისტი-ქალი მის ლოტა იმავე დროს წეკარი ყოფილა „პირუტყვთა მფარველ საზოგადოებისაᲗ. გაიარა თორმე მის ლოტიმ ბოსტონის ქუჩაზედ და ნახა, რომ ერთის ეტლში შეპმულია ცხენები და ამაში ერთი ცხენი კოეწლიმდა, მეტად დაქანცული შეეფდულება ჭქონდა. ქალმა მაშინვე პოლიციელს დაეკახა, ხოლო ვიდრე პოლიციელი მოეიდოდა, ეტლი ვიღა

იგი პირველად ბერძნულს ენაზე დაწერილია სირიაში მე-7 საუკუნეშია. ტყუილია აზრი მაქს მიულლერისა, რომ ეითომ ამ რომანის ავტორი ყოფილიყოს წმ. იოანე დამასკელი. ხოლო ის-კი ჭეშმარიტი სბუთია, რომ ბერძნულის (მე-7 საუკუნის) ტექსტიდამ შემდეგში გავრცელებულა და გადუღიათ სხვა-და-სხვა ენებზე ამ რომანის პირიო. რომ რომანი შედგენილია მეშვიდე საუკუნის პირველ ნახევარში, ეს, სხვათა შორის, იმითიც მტკიცდებოო, რომ იმაში არსად არ არის მოხსენებული მაჰმადის სწავლაო.

ზოტენბერგს არ ეთანხმება ბ-ნი ე. რ., ავტორი მრავალ სამეცნიერო წერილებისა და გამოკვლევათა და რედაქტორი «Запис. Восточ. Отд. Имп. Рус. Арх. Общ.». ბ-ნი ე. რ. ამტკიცებს: ტყუილიაო, რომ ეითომ დედანი რომანისა შედგენილ იყოს ბერძნულს ენაზე და შემდეგში მისგან გავრცელებულიყოს სხვა ქვეყნების ენებზედაცაო.

ზოტენბერგს თავის გამოკვლევაში ორის გარემოებისათვის ყურადღება არ მიუქცევიაო. მაგალითად ა, ეს რომანი ევროპაში პირველად შემოვიდა და დაიწყო გავრცელება მხოლოდ მე-XI საუკ. და ამ დროამდის წმ. ეარლაამისა და იოასაფის სახელები არსად არ იხსენებიან, არც სვინაქსარებში, არც საგალობლებში და სხ.; ბ, რომანის ორს ხელ-ნაწერში (პარიტისა და ვენეციისა) სათაურშიც პირდაპირ არის ნათქვამი, რომ იგი ქართულიდამ ბერძნულად გადუთარგმნია წმ. ეკვთიმე ივირელს, ქართველს.

ამ სბუთებს, ე. რ. აზრით, აქვთ დიდი მნიშვნელობა.

წმ. ეკვთიმე ივირი იმდენად შესამჩნევი კაცია, რომ იმის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის გამოსაკვლევად აუცილებლად საჭიროა ერცელი და დაწერილებული მონოგრაფიაო.

(დასასრული შემდეგ)

დეპეშა

6 ივნვარი

ბერლინი. «Militar Wochenblatt»-ი არჩევს «Русскій Инвалидъ»-ის წერილს განსაკუთრებით სამხედრო კაცის თვალითა. გერმანიის სამხედრო გაზეთის წერილი იმითი იწყება, რომ გაზეთი ამტკიცებს შემდეგს: თუმცა «Русскій Инвалидъ»-ის მიერ დასახელებული საბუთები და ცნობანი სრულიად უარ-ჰყო და არ შეიწყნარა გერმანიისა და ავსტრი-ენგრიის გაზეთებმაო, მაგრამ რუსეთის მწერლობა მაინც კიდევ იმას ამბობს, ეითომ „Русскій Инвалидъ"-ი მართალს ლაპარაკობდაო. შემდეგ გაზეთი ადარებს ერთმანერთს, როგორ სახელმწიფოს რამდენი ჯარი ჰყავს საზღვარზე მშვიდობიანობის დროსა. რუსეთსა ჰყავს 315,500 კაცი და 689 ზარბაზანი აქესო, ავსტრიას—38,000 კაცი და 170 ზარბაზანია, გერმანიას—98,200 კაცი და 338 ზარბაზანია. თუ ეინგარიშებთ და რუს-გერმანიელების საზღვარს ავიღებთ, უნდა ეთქვათ, რომ სიერცე ადგილისა გერმანიის მხრივ თითქმის იგივეა, რაც რუსეთის მხრივ, ესე იგი გერმანიის საზღვრის სიერცეა 119,456 ოთხკუთხი კილომეტრი, რუსეთისა—119,311 ოთხ-კუთხი კილომეტრიო. ახლო რომ ეივარაუდოდ მშვიდობიანობის წესითა, რაოდენი ჯარია ამ სიერცეზე დანანკებული, აღმოჩნდება, რომ გერმანიის უფრო დიდ სიერცეზე დანანკებულია 81,714, ჯარის-კაცი, 14,250 ცხენი, და 238 ზარბაზანია; რუსეთისაზე-კი —123,875 კაცი, 24,198 ცხენი და 274 ზარბაზანია. მერე კიდევ გაზეთი განგრძობს: მეცხოვანენი ეარშავისა 20,000 კაცია, 3,600 ცხენი ჰყავთ და 51 ზარბაზანი აქვთ. შეადარეთ ამათი რიცხეი კენიგსბერგის მეცხოვანენთა რიცხეს და გამოვა, რომ კენიგსბერში სდგას 7,600 კაცი, 1,400 ცხენი და 50 ზარბაზანია. შეადარეთ აგრეთვე ბრესლაველისაო, საცა 5,000 მეცხოვანეა, 110 ცხენი და 32 ზარბაზანი. იმის გამო, რომ «Русскій Инвалидъ»-მა სთქვა, 1878 წლიდამ გერმანიაში გაიყვანეს 4850 კილომეტრის მანძილის რკინის გზებია, გერმანიის სამხედრო გაზეთი ამტკიცებს: ზემოხსენებულის წლიდამ აღმოსავლეთის პრუსიაში, დასავლეთს პრუსიაში, პოზნანსა და სილეზიაში, ოდერის მარჯვენე სულ 1865 კილომეტრის მანძილზე გაკეთდა რკინის გზებია.

ბერლინი. «National Zeitung»-ი ამბობს, რომ უმაღლესმა რესკრიპტმა, რომელიც მოსკოვის გენერალ-გუბერნატორს გაეგზავნა და რომელშიაც იყო ნათქვამი, იმედი უნდა გვქონდეს მშვიდობიანობისაო, ძალიან საკეთილოდ იმოქმედო. გაზეთის აზრით, საზოგადოება ისე რიგად აღარ დაუჯერებს იმათ, ვინც აქამამდე სცდილობდნენ შიშიანობის ხმები გაევრცელებინათ ხალხშეო.

ვენა. «Fremdenblatt»-ი სწერს: რუსეთის იმპერატორის რესკრიპტში გამოთქმული აზრი, რომ იმედია მშვიდობიანობა ჩამოვარდებაო, სრულიად ეთანხმება იმას, რაც ყველას საერთოდ გულითა ჰსურს, ესე იგი, რომ მშვიდობიანობა დაცული იქმნას. ხოლო ერთს-კი ეტყვით: რაც უნდა ძალიან ეცადნენ მშვიდობიანობის დაცვას, მაინც იმ შიშსა და ეკვს, რომ, ვინ იცის, მერმისი რას მოიტანსო, სრულიად ვერ ავიცილებთ თავიდამ.

ვენა. «Fremdenblatt»-ის სიტყვით, დიდ სახელმწიფოებს ბოლოგარიის საქმეზე ლაპარაკი არა ჰქონიათ. აგრეთვე ამ ბოლოს ხანებში არც ერთს სახელმწიფოს არა უთქვამს-რა და არც საბუთი მოუცია ეისთვისმე, რომ ამ საგანზე ლაპარაკი ჩამოვარდნილიყო.

პეტერბურგის ბირეა 4 ივნვარი.

	მყიდველს.	ეაზეიდველს.	ბეუდოლ-ბეუდოლ
	მან. კ.	მან. კ	მან. კ.
ხეთმანანთიანი ოქრო	— ,,	— ,,	9 15
ტაბოგნის კუპონები	— ,,	— ,,	183½
მანანთიანი ვერცხლის ფული	— ,,	— ,,	1 34
5% პირველის შინაგანის სესხის მოგება ბილეთი	— ,,	— ,,	268¾
— მეორისა	— ,,	— ,,	250
გირავნობ. ფურცელნი ტფილისის ბანკისა	— ,,	— ,,	— ,,
ქუთაისის ბანკისა	— ,,	— ,,	— ,,
ტფილისის საერთო-ერთო ნდობის საზო. გადოებისა	— ,,	— ,,	— ,,

გამოსაღები ცნობანი

ნიერი

1 ივნვრიდამ 1 თებერვლამდე

თეთრი ჰური რუსული 1 გარ. 5 კაპ.	
ჰური 1-ის ხარისხისა . .	3 »
» 2 »	2½ »
თორნის წითელი ჰური 1-ის ხარის.	5 »
» » 2—	3½ »
» 3 »	3 »
ჯვარის მაშის ჰურის ფასები	
1-ლის ხარისხისა .	5 »
მე-2 ხარისხისა .	4 »
მე-3 — . .	»
ცხენის ხორცი 1-ლის ხარისხისა.	8 »
» 2 »	7 »
სუფი	14 »
ძროხის ხორცი . .	8 »
ღორის ხორცი 1-ის ხარისხისა.	7 »
» 2 »	6 »

მიმოსვლა ცეცხლის გემებისა

შავს ზღვაზედ.

ბათუმიდამ გადის: ხუთშაბათობით საშუადღეის 4 ს